

บทความวิจัย

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

กชนิภา ดีพร้อม* และเมธาวี โชติชัยพงศ์

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

อีเมล: Kotchanipa99@gmail.com

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาโรงเรียน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มีบทบาท กำหนดแนวทางการบริหารจัดการ ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีศักยภาพ สามารถจัดบริการทางการศึกษาได้ตรงกับความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 53) การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ($\bar{x} = 3.87$, S.D. = 58) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.61$, S.D. = 34) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 39) ตามลำดับ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะคณะกรรมการชุมชน เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา รวมทั้งชุมชนให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา จึงเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและสถานศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา, การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน

Received: August 25, 2023, Revised: September 25, 2023, Accepted: October 9, 2023

* Corresponding author

COMMUNITY COMMITTEE'S PARTICIPATION IN SCHOOL MANAGEMENT TO IMPROVE STUDENT QUALITY OF SCHOOLS UNDER UBON RATCHATHANI MUNICIPALITY

Kotchanipa Deeprom and Methavee Chotchaipong*

Educational Administration, Faculty of Graduate Study Ratchathani University

Email: Kotchanipa99@gmail.com

Abstract

Community participation is important and essential in school development because it provides an opportunity for the community to participate in expressing their opinions, suggestions, and play a role in determining management guidelines, jointly preventing and solving problems that arise. It also results in cooperation and strengthening the performance of students, enabling them to have the potential to provide educational services that meet their needs and benefit the community. The purpose of the study is to study the participation of community committees in the administration of schools. 2) To study the promotion of community committee participation in the administration of schools. The sample group used in the research was 198 people. The research instruments were questionnaires and semi-structured interviews. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research found that the participation of the community committee in school administration overall was at a high level ($\bar{x} = 3.77$, S.D.=42). When considering each aspect, ranked from most to least, they were participation in evaluation ($\bar{x} = 4.02$, S.D.=53), participation in action ($\bar{x} = 3.87$, S.D.=58), participation in benefits ($\bar{x} = 3.61$, S.D.=34), and participation in decision-making ($\bar{x} = 3.60$, S.D.=39), respectively. The participation of the community committee in school administration is at a high level. This is because the community committee is a person who has knowledge and understanding of the roles and responsibilities in managing education between the community and the educational institution. In addition, the community places importance on managing education, so they participate with the educational institution to create a good relationship between the community and the educational institution.

Keywords: Municipality School Administration, School Administrators, Community's Participation Committee

* Corresponding author

บทนำ (Introduction)

สภาพเศรษฐกิจไทยและสังคมไทยนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามา มีบทบาท มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนมากขึ้นจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนต้องได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐานที่สูงขึ้น เพื่อจะได้นำวิทยาการต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและอนาคตได้ ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุขนอกจากนี้ในการพัฒนาประเทศนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือประชาชนที่มีคุณภาพเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ การศึกษานั้นเอง (นิพลพัฒนา, 2545) การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่จะทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า การศึกษายังช่วยแก้ปัญหาได้ เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาคน คนช่วยพัฒนาประเทศชาติอีกทอดหนึ่ง การพัฒนาคนให้เต็มความสามารถนั้นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เหมาะสม ทำให้หลายประเทศเน้นการพัฒนาการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาทุกระดับทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและสามารถจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ซึ่งจะต้องจัดการศึกษาให้เด็กเยาวชนประชาชนให้มีอาชีพและมีรายได้ต่อไปในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่นและการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ หัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สนองนโยบายของชาติ และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น ต้องอาศัยบุคลากรหลายฝ่ายด้วยกัน ทางโรงเรียนจึงกระจายอำนาจ การบริหารและมอบหมายงานให้บุคลากรได้ร่วมรับผิดชอบงานเป็น การระดมสมองและพลังความสามัคคีในการปฏิบัติงาน ตามโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดงานในสถานศึกษาเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563)

คุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศโดยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถโดยยึดสมรรถนะสำคัญ มีคุณธรรมจริยธรรม ที่รวมถึงค่านิยมต่าง ๆ ดังนั้นเงื่อนไขที่สำคัญ ที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เน้นประสิทธิผลของการสอน มุ่งความมีคุณภาพของผู้เรียนอย่างชัดเจน โดยเชื่อมโยงผู้เรียนกับบริบทที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิด ทำให้สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและแสวงหาความรู้เพื่อนำไปลงมือปฏิบัติจนเกิดผลดีต่อตนเอง ชุมชน และสังคม ซึ่งการบริหารงานวิชาการนั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการพัฒนา ผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและก่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข เพราะสถานศึกษาจะมีมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาโดยพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการและจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของบุคคลที่เป็นผลผลิต จากการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาว่า

เป็นอย่างไรการให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาโรงเรียน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มีบทบาทร่วมกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งยังส่งผลให้เกิดความร่วมมือและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานให้นักเรียนมีศักยภาพ สามารถจัดบริการทางการศึกษาได้ตรงกับความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี พบว่า สถานศึกษาขาดการปรึกษาหารือกับชุมชนในการจัดทำแผนงาน โครงการ อีกทั้งฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน ไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน การบริหารสถานศึกษาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้รับการปฏิบัติน้อยกว่าการบริหารงานด้านอื่น และมีปัญหาอื่น ๆ ที่หลากหลาย เช่น ผู้ปกครองไม่สนใจการศึกษาของผู้เรียน ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ครูมีชั่วโมงสอนมากไม่มีเวลาให้บริการชุมชน แหล่งทรัพยากรท้องถิ่นน้อย ขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่เกียรติประวัติ วารสารของสถานศึกษา เป็นต้น ปัญหาการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นปัญหาที่สมควรต้องเร่งแก้ไขโดยใช้กระบวนการทางการบริหารการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี ถือว่าเป็นชุมชนเมืองมีผู้นำชุมชนได้แก่ คณะกรรมการชุมชน ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการและเลขานุการ กรรมการฝ่ายการคลัง กรรมการฝ่ายปกครองป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย กรรมการฝ่ายการศึกษา กรรมการฝ่ายพัฒนาชุมชน กรรมการฝ่ายสาธารณสุข กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคมจาก 106 ชุมชน ที่สามารถขอความร่วมมือในการกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาได้

ปัจจุบันเทศบาลนครอุบลราชธานี มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาล จำนวน 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดมหายานาราม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดใต้พระเจ้าใหญ่องค์ตื้อ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร และมีโรงเรียนในสังกัดเทศบาล 5 แห่ง คือ โรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอาชีวศึกษา โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) - ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาล 4 อนุบาลพระเจ้าใหญ่องค์ตื้อ จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) โรงเรียนเทศบาล 5 ชุมชนก้านเหลือง จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) - ระดับประถมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา พนักงานครู และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 276 คน จำนวนนักเรียน 2,802 คน (เทศบาลนครอุบลราชธานี, 2567)

ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ตามที่ ประสพ สารสมักร (การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 สิงหาคม 2567) กล่าวว่า ผู้ปกครองนักเรียนในปัจจุบันไม่ใช่บิดา มารดา แต่เป็นปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ผู้ปกครองที่อยู่ในเขตเทศบาลมีฐานะเศรษฐกิจไม่ดี บางคนมีอาชีพด้านการเกษตร บางคนมีอาชีพรับจ้าง บางคนต้องโยกย้ายเพื่อรับจ้างตามโรงงานอุตสาหกรรม และต้องทิ้งปู่ ย่า ตา ยาย เลี้ยงดูบุตรหลานแทน ซึ่งไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน รวมทั้งในบางครั้งไม่มีโอกาสในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการประชุม ผู้ปกครอง หรือการติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรม โครงการของทางโรงเรียนได้ ทำให้ภาระการดูแลนักเรียนเป็นของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัย วันชาติ คนเสมอ (2551) พบว่า ปัญหาด้านการให้บริการชุมชนเป็นปัญหาที่พบมากที่สุด ส่วนปัญหาอื่น ๆ เช่น ด้านการรับความช่วยเหลือ สนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า เป็นปัญหารองลงมา และปัญหาที่พบน้อยที่สุด คือ ด้านกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

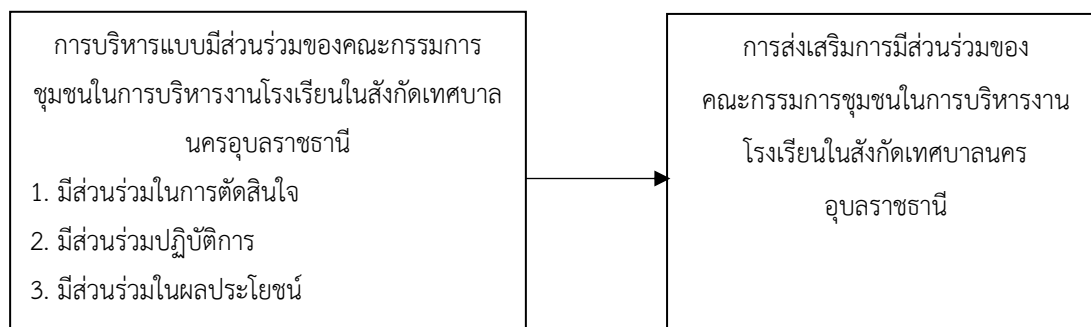
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน เป็นการระดมสรรพกำลังจากบุคคลต่าง ๆ ส่งผลให้พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective of the Research)

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ได้ตั้งกรอบที่นำมาเป็นกรอบตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานีของ White (1982) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมปฏิบัติการ 3) มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีวิจัย (Research Methodology)

การวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี แบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัด

เทศบาลนครอุบลราชธานี ได้ศึกษาตามแนวคิดของ White (1982) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมปฏิบัติการ 3) มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการชุมชน ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการและเลขานุการ กรรมการฝ่ายการคลัง กรรมการฝ่ายปกครองป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย กรรมการฝ่ายการศึกษา กรรมการฝ่ายพัฒนาชุมชน กรรมการฝ่ายสาธารณสุข กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม จังหวัดอุบลราชธานี 33 ชุมชน (จาก 106 ชุมชน) ตั้งอยู่ใกล้บริเวณโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี รัศมีไม่เกิน 1 กิโลเมตร แบ่งเป็นดังนี้ ชุมชนที่อยู่ในรัศมี 1 กิโลเมตรจากโรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบลคือ ชุมชนวัดทุ่งศรีเมือง 1 ชุมชนวัดกลาง ชุมชนโรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล 1 ชุมชนโรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล 2 ชุมชนวัดเลียบ 1 ชุมชนวัดเลียบ 2 ชุมชนวัดเลียบ 3 ชุมชนที่อยู่ในรัศมี 1 กิโลเมตรจากโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว คือ ชุมชนวิทยาลัยโปลีเทคนิค 1 ชุมชนวิทยาลัยโปลีเทคนิค 2 ชุมชนพระธาตุหนองบัว 1 ชุมชนพระธาตุหนองบัว 2 ชุมชนโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ 1 ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ 2 ชุมชนโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี 2 ชุมชนที่อยู่ในรัศมี 1 กิโลเมตรจากโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร คือ ชุมชนโรงเรียนเทศบาล 3 (สามัคคีวิทยาคาร) 1 ชุมชนโรงเรียนเทศบาล 3 (สามัคคีวิทยาคาร) 2 ชุมชนวิทยาลัยเทคนิค 2 ชุมชนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช 2 ชุมชนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช 1 ชุมชนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช 3 ชุมชนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช 4 ชุมชนวัดท่าวังหิน ชุมชนวัดกุดชุม 1 ชุมชนหลังโรงเรียนยาวเรศ 1 ชุมชนโรงเรียนเทศบาล 3 (สามัคคีวิทยาคาร) 3 ชุมชนที่อยู่ในรัศมี 1 กิโลเมตรจากโรงเรียนเทศบาล 5 ชุมชนก้านเหลือง คือ ชุมชนโรงเรียนเทศบาล 5 (ชุมขนก้านเหลือง 1) ชุมชนโรงเรียนเทศบาล 5 (ชุมขนก้านเหลือง 2) ชุมชนโรงเรียนเทศบาล 5 (ชุมขนก้านเหลือง 3) ชุมชนศาลาหนองนาควาย 2 ชุมชนศาลาหนองนาควาย 1 วัดนาควาย 1 ชุมชนวัดนาควาย 2 คณะกรรมการชุมชน ๆ ละ 10 คนรวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 330 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการชุมชน ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการและเลขานุการ กรรมการฝ่ายการคลัง กรรมการฝ่ายปกครองป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย กรรมการฝ่ายการศึกษา กรรมการฝ่ายพัฒนาชุมชน กรรมการฝ่ายสาธารณสุข กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 181 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 198 คน โดยสุ่มอย่างง่าย (Random sampling) โดยจำแนกเป็น 33 ชุมชน จำนวนชุมชนละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 198 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ปีการศึกษา 2566 – 2567

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยใช้ตัวแปรตามแนวคิดของ White (1982) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมปฏิบัติการ 3) มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ตัวแทนคณะกรรมการชุมชน จำนวน 2 คน และตัวแทนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบุระอุบล โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร โรงเรียนเทศบาล 5 ชุมชนก้านเหลือง จำนวน 8 คน รวม 10 คน ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้จากการเลือกของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่ง ว่าเป็นบุคคลที่มีความดีเด่นในสายงานทางการศึกษา เช่น ดำรงตำแหน่งผู้บริหารจนได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติครูสุคติ ได้รับรางวัลนักบริหารดีเด่น เป็นผู้บริหารที่โรงเรียนได้รับรางวัลเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นครูผู้สอนเป็นที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ เป็นต้น

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

4. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ปีการศึกษา 2566 – 2567

นิยามศัพท์เฉพาะ:

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี จึงกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหาร หมายถึง การบริหารโดยให้คณะกรรมการชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการได้รับประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม จากการจัดการศึกษาได้มีส่วนในการกำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาร่วมดำเนินการให้การสนับสนุน ด้านกำลังความคิดกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ พร้อมทั้งร่วมกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลที่ประกอบด้วย

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิด แสดงความเห็นต่างร่วมกันค้นหาและตัดสินใจหรือการกำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดำเนินการ และร่วมตัดสินใจแนวทางที่จะดำเนินการให้องค์การประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะต้องให้ประชาชนเป็นผู้ที่ตัดสินใจประเด็นปัญหานั้น ๆ ที่สำคัญผู้ที่ตัดสินใจจะต้องยอมรับและเข้าใจผลที่ออกมา บางครั้งอาจมีผลกระทบต่อนตนเองและคนในกลุ่มการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

1.2 การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำประโยชน์ในกิจกรรม โครงการโดยการร่วมมือช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ร่วมสมทบค่าใช้จ่ายวัสดุอุปกรณ์และแรงงานร่วมดำเนินโครงการให้ข้อมูลที่จำเป็นตลอดจนร่วมแรงในการทำกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงาน และการดำเนินการขอความช่วยเหลือให้เกิดผลดีแก่องค์การ

1.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง ผลที่ได้รับจากการกระทำกิจกรรมที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้น ๆ แล้วเกิดเป็นผลประโยชน์ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ด้วยการได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้นมีการกระจายโอกาสทางการพัฒนาการรับความรู้แนวความคิดและการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอผลการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาตลอดจนร่วมประเมินผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการเสนอผลการปฏิบัติงานตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้ชุมชนทราบว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินความก้าวหน้าหรือผลสรุปรวมทั้งโครงการ

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมความร่วมมือของโรงเรียนกับครอบครัวกับคณะกรรมการชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาของนักเรียนให้สามารถช่วยกันส่งเสริมการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของนักเรียนที่ดีอย่างเต็มที่

3. คณะกรรมการชุมชน ได้แก่ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการและเลขานุการ กรรมการฝ่ายการคลัง กรรมการฝ่ายปกครองป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย กรรมการฝ่ายการศึกษา กรรมการฝ่ายพัฒนาชุมชน กรรมการฝ่ายสาธารณสุข กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม จังหวัดอุบลราชธานี

4. โรงเรียนในสังกัด หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว โรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคีวิทยาคาร โรงเรียนเทศบาล 5 ชุมชนก้านเหลือง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อชุมชนโดยผ่านการร่วมประชุมโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนรู้สึกถึงความเป็นโรงเรียนของชุมชนและอยากมีความกระตือรือร้น ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป
2. ผู้นำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปประชุมวางแผนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย (Research Conclusions)

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี จำแนกเป็นโดยรวมและรายมิติ และรายมิติและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยรวมและรายมิติ

n = 198

มิติ	การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยรวมและรายมิติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับที่
1.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.60	.39	มาก	4
2.	การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ	3.87	.58	มาก	2
3.	การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.61	.34	มาก	3
4.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.02	.53	มาก	1
รวม		3.77	.42	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยรวมและรายมิติ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 3.77, S.D.=.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ 4.02, S.D.=.53) การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ($\bar{X}$ 3.87, S.D.=.58) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X}$ 3.61, S.D.=.34) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ 3.60, S.D.=.39) ตามลำดับ

อภิปรายผล (Research Discussion)

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยรวมและรายมิติ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า คณะกรรมการชุมชน เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจบทบาท หน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาจากประสบการณ์ที่สะสมมาค่อนข้างมาก มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาได้ ดำเนินการและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม และหลักสำคัญสถานศึกษาได้เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหาและความต้องการ ร่วมคิดและหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางแผนงาน ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร่วมปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุตามที่กำหนดไว้ ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล ทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกร่วมในการเป็นเจ้าของและสามารถสร้างความต่อเนื่องให้เกิดเป็นโครงการนั้น ๆ ได้ในที่สุด การดำเนินงานราบรื่นได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบกุล การควรคิด (2561) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ผลของการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องการ เข้ามามีส่วนร่วมกับทางสถานศึกษา และเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและ สถานศึกษา และสามารถอภิปรายเป็นรายมิติได้ ดังนี้

1. มิติการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิด กำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดำเนินการ ร่วมตัดสินใจแนวทางที่จะดำเนินการให้สถานศึกษา ประสบผลสำเร็จ คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไข และคณะกรรมการชุมชนยอมรับผลการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาของกลุ่มค่อนข้างน้อย ดังที่ พาติยะห์ เตเบาะ (2562) กล่าวว่าไว้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะสำเร็จได้ เพราะการบริหารหรือกิจกรรมนั้น ๆ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แม้ระดับในการมีส่วนร่วมจะแตกต่างกันไปบ้างก็ตาม ดังนั้นการใช้หลักกว้าง ๆ เป็นเกณฑ์แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมจึงช่วยให้เห็นภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุวิทย์ สุวรรณณัฏ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานภาพในรูปผู้แทนกลุ่มต่าง ๆ พบว่า แตกต่างกัน เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามสถานที่ตั้ง พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

2. มิติการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการ โดยรวมมีส่วนร่วมในปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมเป็น คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานในกิจกรรมหรือโครงการของสถานศึกษา คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมให้ข้อมูล ติดต่อประสานงาน ขอความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังที่ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2544) สิ่งที่สำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกันเรื่องนั้นๆ ได้เสียสละทรัพยากรส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุ เข้าไปมีบทบาทในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมด้านการจัดการควบคุม การใช้และการกระจายทรัพยากรตลอดจนปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนสอดคล้องกับ ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็น เจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและ สามารถดูแลตนเองได้ และด้านความไว้วางใจกัน ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยาได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการตัดสินใจในการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักในการปฏิบัติซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. มิติการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานี้ คณะกรรมการชุมชนได้รับการฝึกอบรมตามความต้องการเพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้น ได้รับการช่วยเหลือด้านต่าง ๆ มากขึ้น คณะกรรมการชุมชน

ได้รับความสะดวกสบายในการนำลูกหลานมาเรียนในสถานศึกษา และคณะกรรมการชุมชนได้รับความสะดวกสบายน้อยมากในการใช้อาคารสถานที่ เช่น ห้องประชุม สนามกีฬา ในการจัดกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรม ดังที่ อับดุลคอเล็ด เจะแต (2557) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์สำหรับการแบ่งปันผลประโยชน์ของสมาชิกในชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนมีการระดมทุนโดยมีหลักอยู่อย่างหนึ่งว่าสมาชิกในชุมชนจะต้องเข้าร่วม และจะจัดสรรผลประโยชน์ตามผลการดำเนินงานเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ สุริยะวงษ์ และคณะ (2567) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นจนเกิดการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งชุมชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่สำคัญของโรงเรียนและสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากผลการดำเนินกิจกรรมโครงการของโรงเรียนจนเกิดการยอมรับนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกันจากการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนมีองค์ประกอบ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านที่ควรได้รับการพัฒนามากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งเป็นด้านที่มีความสำคัญสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

4. มิติการมีส่วนร่วมในผลการประเมินผล โดยรวมมีส่วนร่วมในผลการประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมน้อยในการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการการติดตามประเมินผล ซึ่งอาจเป็นการประเมินความก้าวหน้าหรือผลสรุปรวมทั้งโครงการ คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอผลการปฏิบัติงาน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาก็กิจกรรมหรือโครงการของสถานศึกษา และคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหามาตลอดจนร่วมประเมินผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นดังที่ Chapin (1997) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล หงส์วิไล (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการกำหนดแนวทางในการประเมินผลการจัดการศึกษาระหว่างชุมชน กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่การกำหนดแนวทางในการประเมินผลการจัดการศึกษาระหว่างชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและให้ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามแผนเพื่อนำไปปรับแผนเพื่อเริ่มต้นการวางแผนใหม่ ทั้งนี้เป็นเพราะการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาหลังการดำเนินการเปลี่ยนแปลง

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการบริหารงานโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี พบว่า

1. มิติการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1) ผู้บริหารจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ เจตคติที่ดีเข้าใจชุมชน ยอมรับตนเองและเข้าไปเป็นส่วนร่วมในชุมชนและท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ให้เกียรติ สร้างขวัญและกำลังใจ เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ช่วยเหลือชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 2) ผู้บริหาร ครูควรเยี่ยม

บ้านนักเรียนและสร้างความคุ้นเคยกับผู้ปกครองเพื่อทราบถึงภูมิหลัง สภาพปัญหาต่าง ๆ 3) และ ควรเน้นจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยโรงเรียนต้องกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการโดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และตอบโจทย์ความต้องการของชุมชน และ 4) จัดให้มีประชุมครู บุคลากร ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และผู้นำหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ดังที่ ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะแนวทางของการมีส่วนร่วมเมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือเรียบร้อยแล้วต้องร่วมกันตัดสินใจ เลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ โรจนอุทัย (2550) ได้ทำการศึกษา วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่ม รัตนโกสินทร์ จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 13 ด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมมาก คือ การส่งเสริม ให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และด้านที่มีส่วนร่วมน้อย ที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ และด้านบริหารบุคคล ตามลำดับ ระดับของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. มิติการมีส่วนร่วมปฏิบัติการ

2.1 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและในแต่ละด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการให้บริการชุมชน ด้านการได้รับการ สนับสนุนจากชุมชน ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ด้านงานเกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา จัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม กลุ่มสนใจและกลุ่มศิษย์เก่าเชิญผู้ปกครอง ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ ในฐานะวิทยากร ประชาชน ชาวบ้าน

2.2 การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนด แผนการศึกษา การ ดำเนินการโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการประเมินผล ติดตามผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษา

2.3 จัดทำสำมะโนประชากรนักเรียนรวมถึงแต่งตั้งคณะครูรับผิดชอบชุมชนดังกล่าวเพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรี ช่วยเหลือ รับผิดชอบ ปัญหา หาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ดังที่ Erwin (1976) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ คือ กระบวนการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการ ดำเนินการพัฒนา แก้ปัญหาของตนเอง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและ สนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับ รัชนิดา นิลมนิ (2554) ได้ทำการศึกษา วิจัย เรื่องความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต3 การบริหารแบบมีส่วนร่วมใช้แนวคิดของ Swansburg และงานวิชาการใช้การบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นลักษณะนิติบุคคล ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับงานวิชาการของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมี ความสัมพันธ์ที่คล้อยตามกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต3 มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงทุกคู่กับงานวิชาการของสถานศึกษา

3. มิติการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

3.1 สถานศึกษาควรช่วยเหลือชุมชนในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น ประสบน้ำท่วม ไฟไหม้ ครอบครัวยากจน อุบัติเหตุ

3.2 สภาพแวดล้อมของโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนของผู้เรียน โดยผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือในการพัฒนาอาคารสถานที่

3.3 ผู้บริหาร ครูสร้างความน่าเชื่อถือให้ผู้ปกครอง ชุมชนมั่นใจในศักยภาพทางวิชาการ
เพียงพอที่จะมอบลูกหลานมาศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษา

3.4 สถานศึกษาควรให้การอบรมทางวิชาการ อาชีพที่ชุมชนต้องการ หรือตามที่ต้องการ
ดังที่ Shadid and et al (1982) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจาก
ความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย
ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็น
ประโยชน์และเป็นโทษแก่บุคคลและสังคมด้วยซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ธนกร เชื้อจำรูญ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการมีส่วน
ร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ยัง
ไม่มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับสถานศึกษา ทำให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาไม่ราบรื่นไปด้วย และผลจาก
การศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสภาพความเป็นจริงในภาพรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับมาก

4. มิติการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4.1 ด้านงานประชาสัมพันธ์ ช่องทางที่หลากหลาย ควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายและประชาสัมพันธ์อย่าง
ต่อเนื่อง

4.2 การดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ต้องดำเนินงานอย่างถูกต้องโปร่งใส และสามารถ
ตรวจสอบได้ ดังที่ อภิญา กังสนารักษ์ (2544) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ
1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ภายในชุมชนร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการ
และร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ 2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการ แนว
ทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ 3. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำ
ประโยชน์ให้แก่โครงการโดยร่วมช่วยเหลือด้านทุน วัสดุอุปกรณ์ และแรงงานด้วย 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ
เพื่อให้รู้ผลจากการดำเนินงานบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะต่อเนื่อง
หรือประเมินผลในคราวเดียวกันก็ได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิกิริ แก้วนวล (2560) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน
บริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก คณะกรรมการสถานศึกษา
ที่มีอายุ และระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน สาเหตุมาจากการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ และให้บทบาทแก่ชุมชนในการเข้ามามีส่วน
ร่วมในการบริหารงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน
โรงเรียน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อชุมชนโดยผ่านการร่วมประชุมโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนรู้สึกถึงความ
เป็นโรงเรียนของชุมชนและอยากมีความกระตือรือร้น ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในประชุมวางแผนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารงานโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี
2. ศึกษาค้นคว้าความต้องการของชุมชนว่าต้องการมีส่วนร่วมในเรื่องผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในการบริหารงานโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี
3. ควรวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนแบบบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารงานโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี

องค์ความรู้ใหม่ (New body of Knowledge)

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ถือว่ามีความสำคัญเพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามาส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาก ยึดแนวคิดว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสุขภาวะคนไทยที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง (ผู้เรียนเป็นสำคัญ) ด้วยการมีส่วนร่วมและบูรณาการทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกันบนพื้นฐานของการกระจายอำนาจโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้เกิดความเข้มแข็งจากฐานราก ด้วยความร่วมมือขององค์กรในชุมชน ทั้งการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ปัญหา และร่วมชื่นชม ที่ให้อิสระ ยึดหยุ่นและความคล่องตัวกับผู้จัดการศึกษา บนความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและสังคมไทย หากสถานศึกษาต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษา จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนในชุมชน ต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตระหนักเสมอการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีข้อจำกัดได้แก่ ข้อจำกัดเรื่องเวลา ข้อจำกัดด้านความรู้ความสามารถ และข้อจำกัดด้านอื่นๆ สถานศึกษาจะต้องมีการศึกษาข้อมูลและวางแผนในการขอความร่วมมือจากคนในชุมชนในระยะเวลาที่เหมาะสมและเป็นไปได้ โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรม โครงการ การดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ต้องดำเนินงานอย่างถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ รับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สังคมออนไลน์ กล้องรับฟังความคิดเห็น แบบสำรวจความคิดเห็น เป็นต้น โดยต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกวรรณ โรจนอุทัย. (2550). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น พ.ศ.2561-2565*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การ
พัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา พ.ศ.2563 - 2565*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร.
- กอบกฤษ การควรคิด. (2561). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี*. (การค้นคว้าอิสระ
ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เทศบาลนครอุบลราชธานี. (2567). *แผนพัฒนาท้องถิ่น 2566-2570*. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน.
- ธนกร เชื้อจำรูญ. (2560). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 11(1), 89-97.
- นิพล พัฒนะ. (2545). *การเปรียบเทียบกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนครอบครัวชุมชน ของครู ผู้ปกครอง
และผู้นำชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราช
ภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2544). *พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พาติยะห์ เดเบาะ. (2562). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 3*.
(สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พิกรี แก้วนวล. (2561). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี*. *วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย*.
13(25), 65-80.
- รัชนิดา นิลมณี. (2554). *ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันชาติ ดนเสมอ. (2551). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ ผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สุดารัตน์ สุริยะวงษ์ และคณะ. (2567). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในกลุ่ม
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพสันทราย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2*. *วารสาร มจร
อุบลปริทรรศน์* 9(1), 1007-1017.
- สุวิทย์ สุวรรณมณี. (2550). *ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล หงส์วิไล. (2559). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์
บุรี จังหวัดปราจีนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- อภิญญา กังสนารักษ์. (2544). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิผลระดับ. คณะของสถาบันอุดมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัปเดตคอเล็ด เจะแด. (2557). กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านเกาะสวาด ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Chapin, F.S. (1997). *Social participation and social intelligence*. in Handbook of Research. Longman.
- Erwin, W. (1976). *Participation management: Concept theory and implementation*. Atlanta Ga. Georgia State University.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- White, T.,R. (1999). An investigation of gender and grade -level differences in mutation. *Dissertation Abstract international*. 1896.